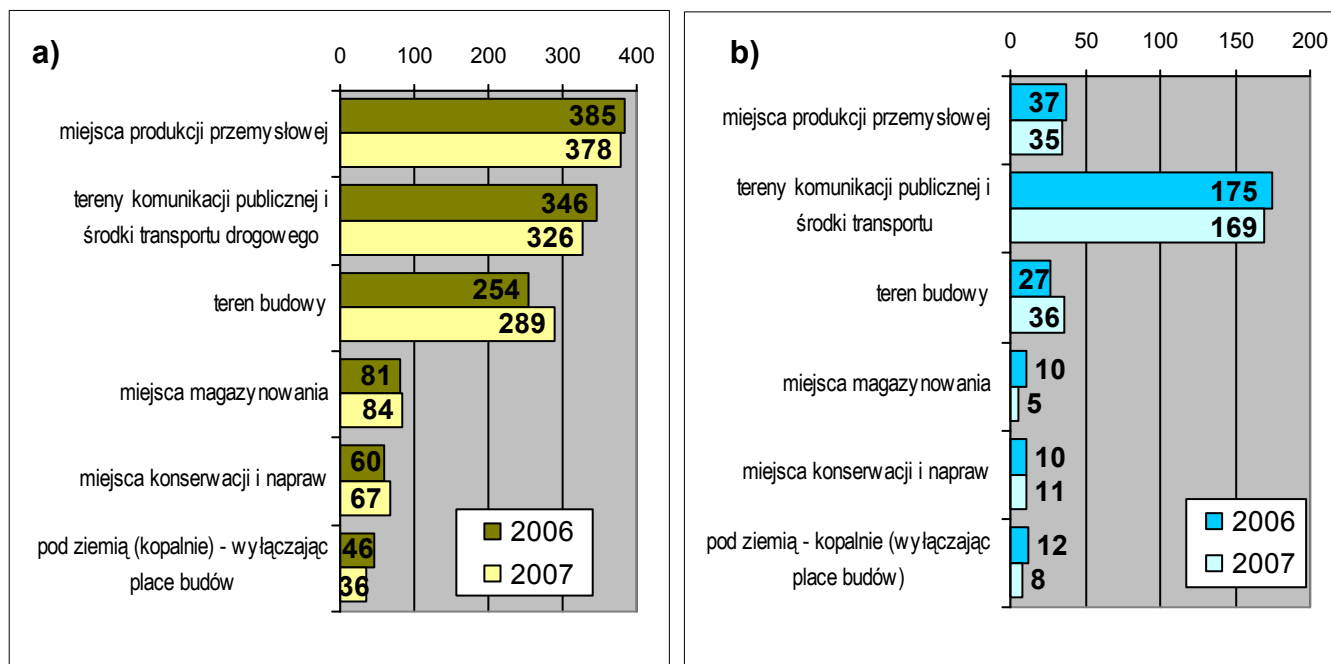

Wypadki na placach budów zbadane przez inspektorów pracy PIP

w okresie 1.01. - 31.10.2007 r.

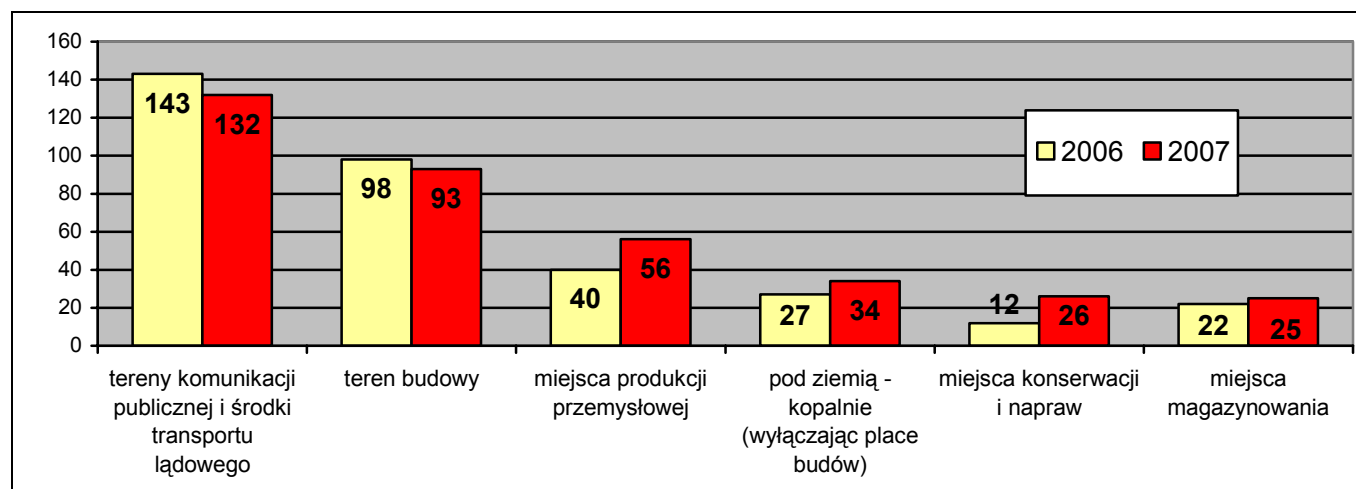
I. Dane ogólne

Analizie poddano zbadane przez inspektorów zdarzenia wypadkowe, które miały miejsce na placach budów, tj. na terenach wznoszenia nowych obiektów oraz rozbiórki, wyburzania lub remontu starych obiektów budowlanych. Pod względem liczby zgłoszeń (do Państwowej Inspekcji Pracy) - wypadki na budowach ustępowały jedynie zdarzeniom zaistniałym w miejscach wykonywania produkcji przemysłowej oraz na terenach komunikacji publicznej (drogi, parkingi, poczekalnie itp.) i w środkach transportu lądowego - rys. 1.

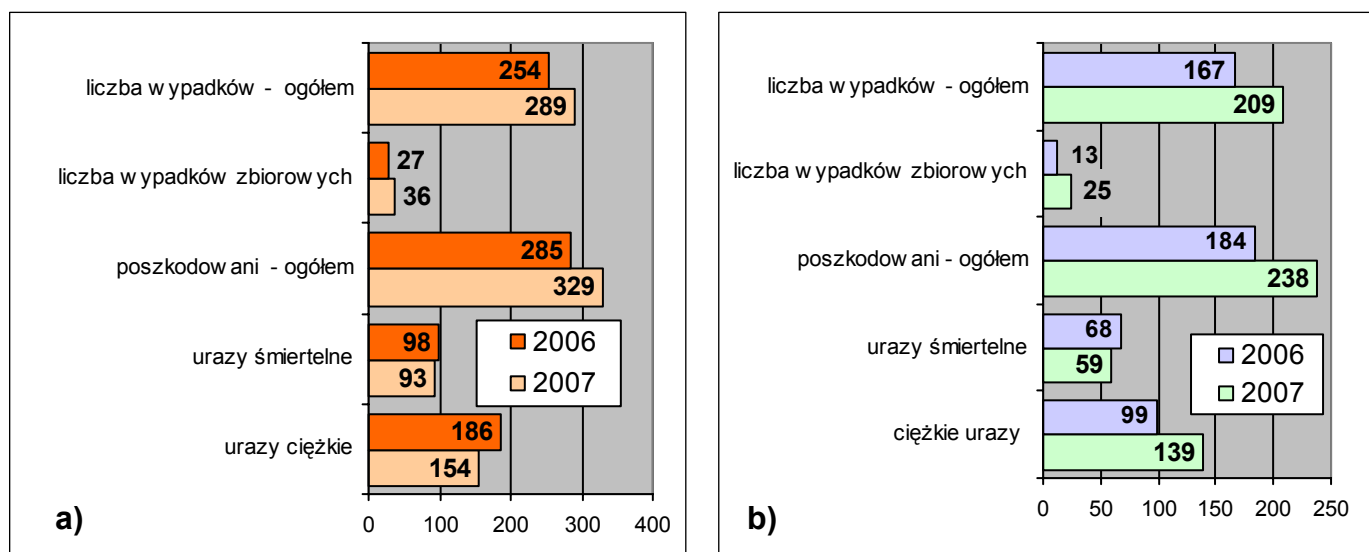
Rys. 1. Wypadki przy pracy zbadane przez inspektorów w okresie 1.01.-31.10.2006 i 2007 r. na placach budów - na tle innych wybranych miejsc wykonywania pracy: a) wypadki ogółem, b) wypadki zbiorowe.

W analizowanym okresie większą niż na placach budów liczbę poszkodowanych w śmiertelnych wypadkach przy pracy, odnotowano jedynie na terenach komunikacji publicznej i w środkach transportu lądowego – rys. 2.

Rys. 2. Poszkodowani w śmiertelnych wypadkach przy pracy zbadanych przez inspektorów w okresie 1.01.-31.10.2006 i 2007 r. na placach budów na tle wypadków tej kategorii w innych miejscach wykonywania pracy o największej liczbie urazów śmiertelnych.

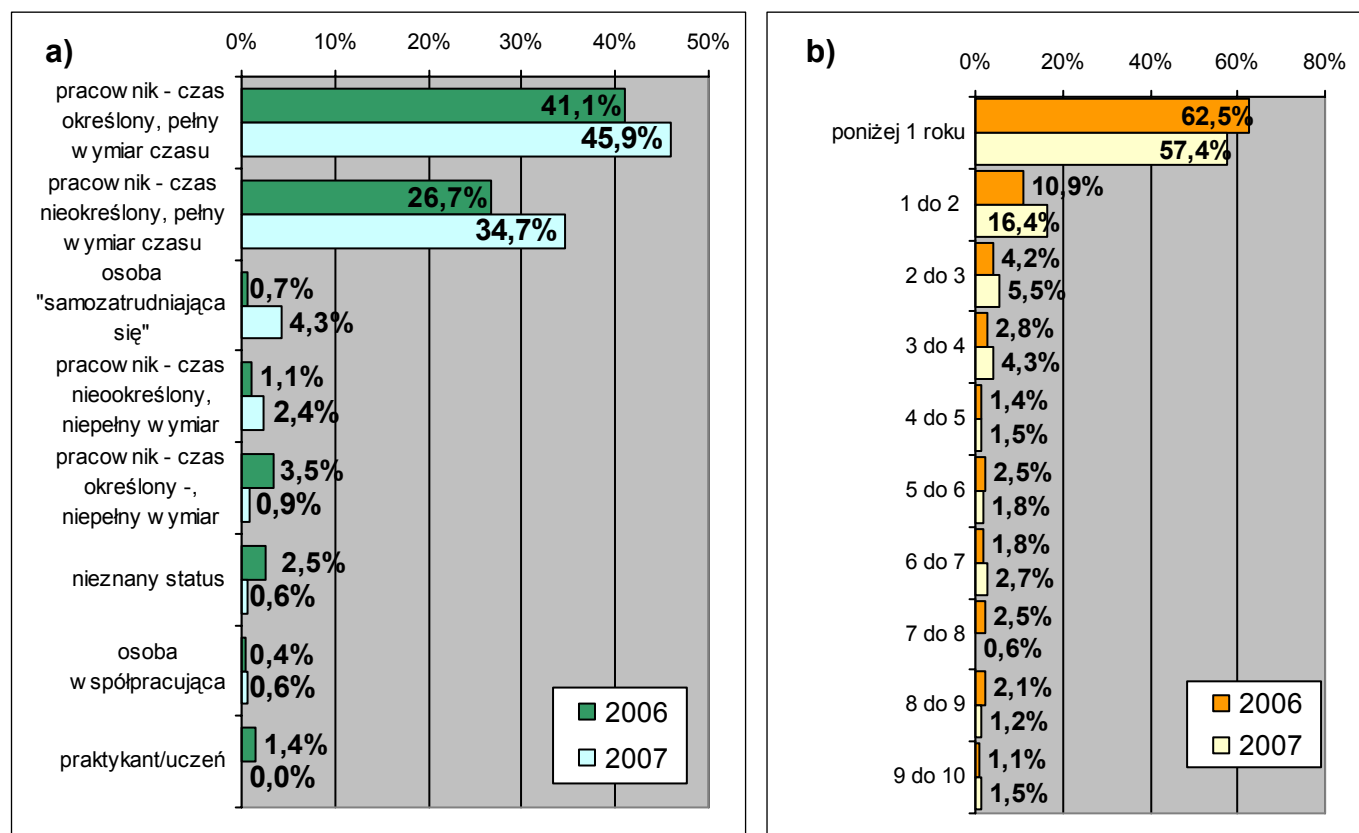
W okresie 1.01.-31.10.2007 r. inspektorzy zbadali na placach budów (które prowadzone były nie tylko przez firmy zaliczane do sekcji budownictwo) łącznie 289 wypadków przy pracy (w analogicznym okresie 2006 r. – 254), w tym 36 wypadków zbiorowych (w 2006 r. – 27) – rys. 2. Nastąpił, w stosunku do ubiegłego roku, wzrost ogólnej liczby zgłoszeń i poszkodowanych, przy czym odnotowano mniej ofiar śmiertelnych (rys. 3).

Rys. 3. Wypadki przy pracy i poszkodowani – zdarzenia zbadane przez inspektorów w okresie 1.01.-31.10.2006 i 2007 r.: a) place budów – ogółem cała gospodarka, b) sekcja budownictwo – wszystkie miejsca wykonywania pracy.

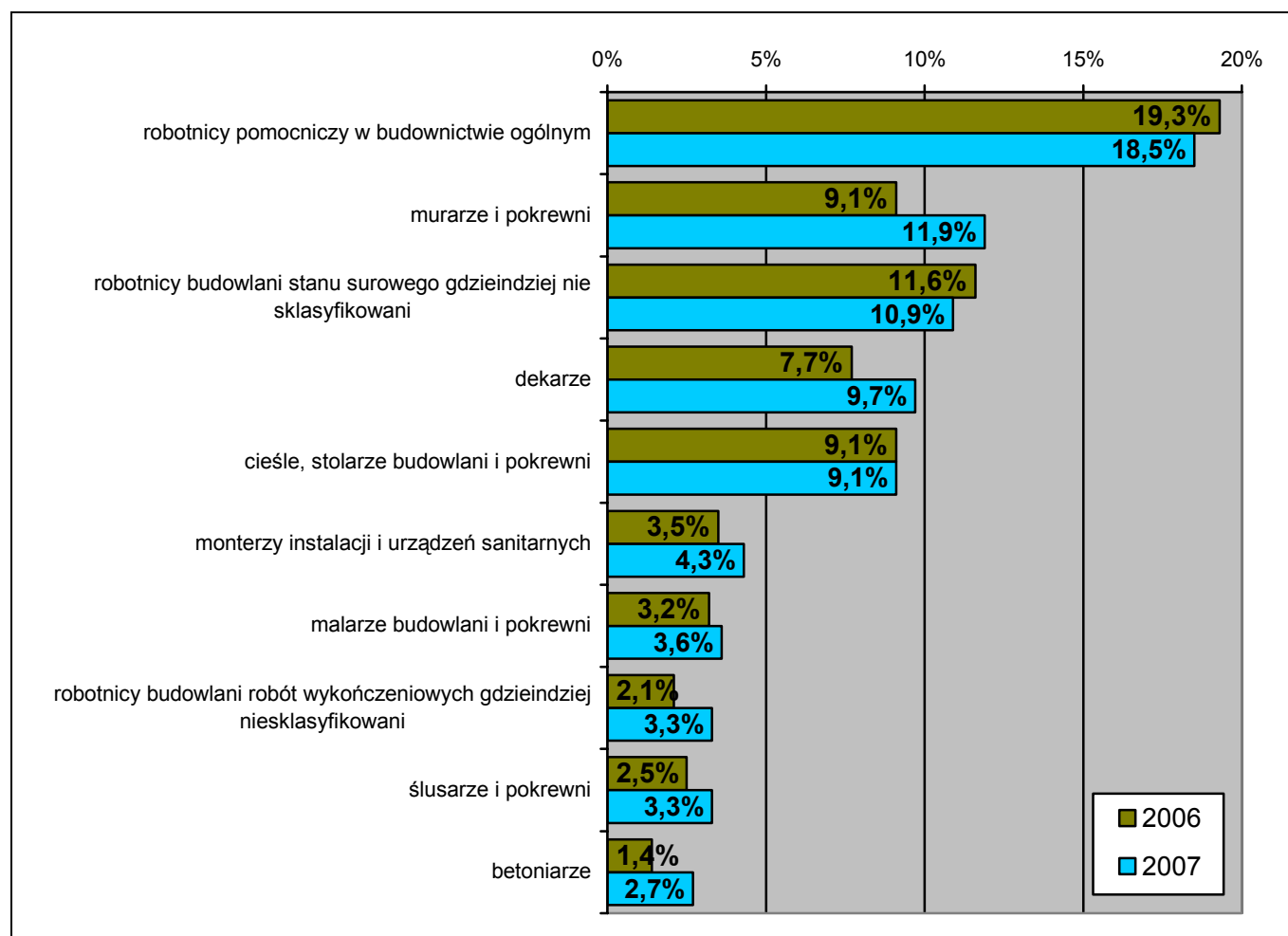
II. Poszkodowani

Wśród poszkodowanych, podobnie jak w ubiegłym roku, najwięcej było osób świadczących pracę na podstawie umów o pracę na czas określony (rys. 4a). Ten rodzaj umowy jest najczęściej stosowany.

Rys. 4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy na placach budów – w zdarzeniach zbadanych przez inspektorów pracy w okresie 1.01.-31.10.2006 i 2007 r.: a) wg statusu zatrudnienia – podstawy (tytułu prawnego) świadczenia pracy, b) wg stażu pracy u pracodawcy, u którego ulegli wypadkowi przy pracy.

W ogólnej liczbie zgłoszeń tylko nieznacznie wzrósł udział wypadków osób „samozatrudniających się” (rys. 4a), mimo iż zjawisko świadczenia pracy przez osoby o tym statusie, zwłaszcza na placach budów, stało się w ostatnich kilku lat dość powszechne. Dominowały osoby o stażu krótszym niż 1 rok (rys. 4b). Wśród poszkodowanych najczęściej było osób o najniższym poziomie kwalifikacji i wykonujących zawody najbardziej niebezpieczne, w tym prace na wysokości (murarze, dekarze, cieśle itp.) – rys. 5.

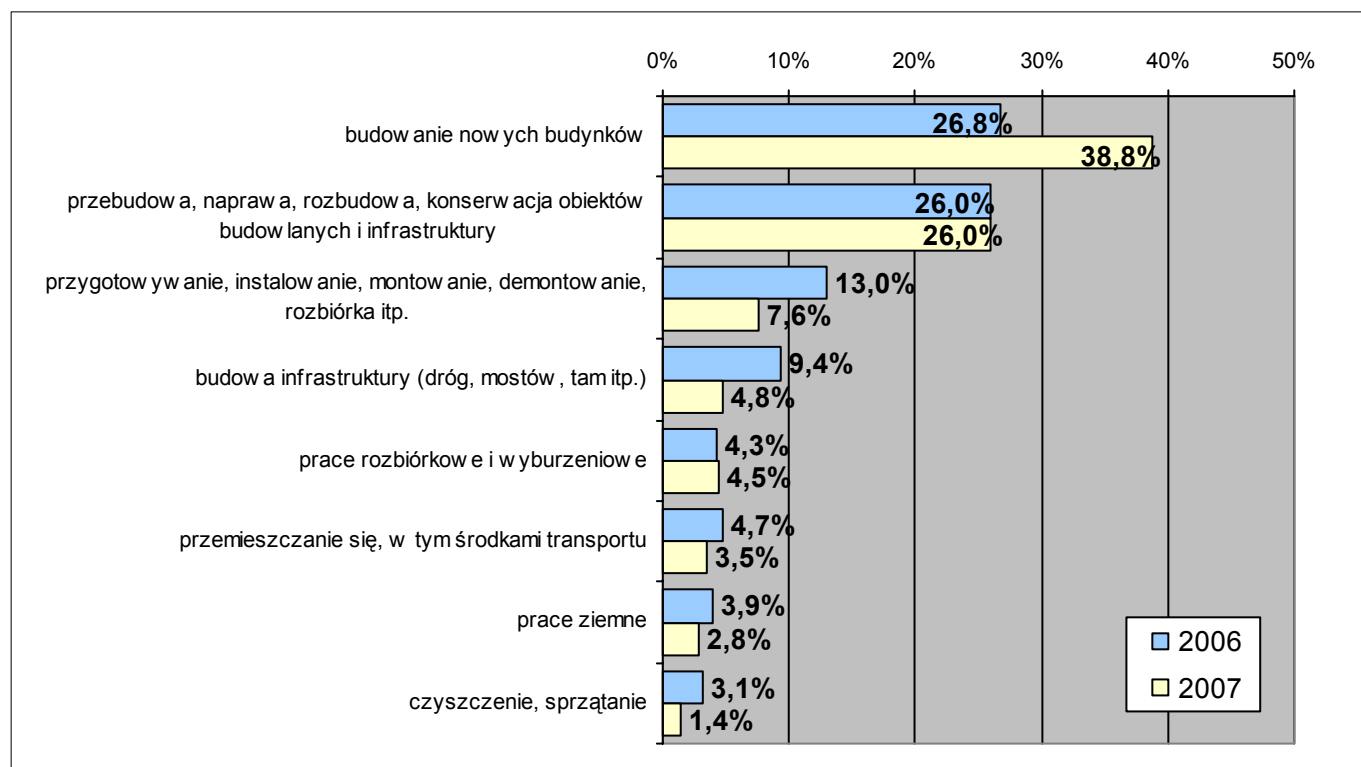

Rys. 5. Poszkodowani w zbadanych przez inspektorów wypadkach przy pracy w okresie 1.01.-31.10.2006 i 2007 r. - wg wykonywanych zawodów.

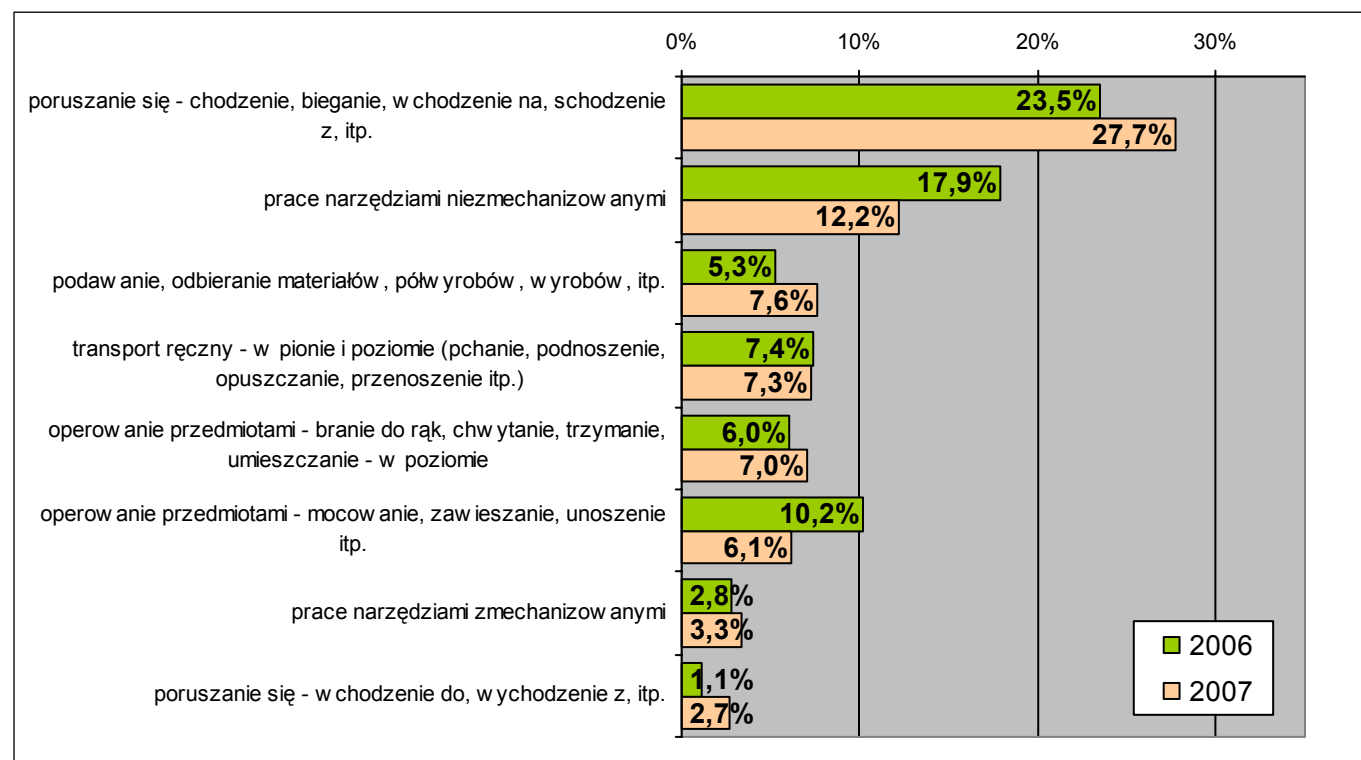
III. Okoliczności i mechanizm wypadku

W ramach badania wypadków inspektorzy pracy dokonują identyfikacji zagrożeń, obszarów ich występowania oraz mechanizmów zdarzeń wypadkowych. Analiza tych zjawisk, zwłaszcza pod względem powtarzalności, stwarza możliwość podejmowania skutecznych działań prewencyjnych. Na podstawie zbadanych wypadków inspektorzy ustalili, że do procesów pracy, przy których najczęściej dochodziło na placach budów do wypadków przy pracy, należały: budowanie nowych obiektów, przebudowa, naprawa, rozbudowywanie, konserwacja obiektów budowlanych i infrastruktury (rys. 6). Największą zaś liczbę urazów odnotowano podczas wykonywania przez poszkodowanych następujących czynności: poruszanie się – chodzenie, bieganie, wchodzenie na, schodzenie z, praca narzędziami zmechanizowanymi, operowanie przedmiotami oraz ręczny transport przedmiotów i materiałów (rys. 7).

W okresie objętym analizą najczęściej powtarzały się wypadki związane z użytkowaniem wyposażenia do tymczasowej pracy na wysokości, w tym rusztowań – 31 zdarzeń (w 2006 r. – 20), drabin – 6 (w 2006 r. – 5), podestów roboczych – 8 (w 2006 r. – 3); maszyn i urządzeń do transportu pionowego (żurawie, wyciągi budowlane, wciągarki itp.) – 8 (w 2006 r. – 4) oraz obrabiarek do drewna – głównie pilarek tarczowych (odnotowano po 5 zdarzeń – w roku 2006 i 2007).

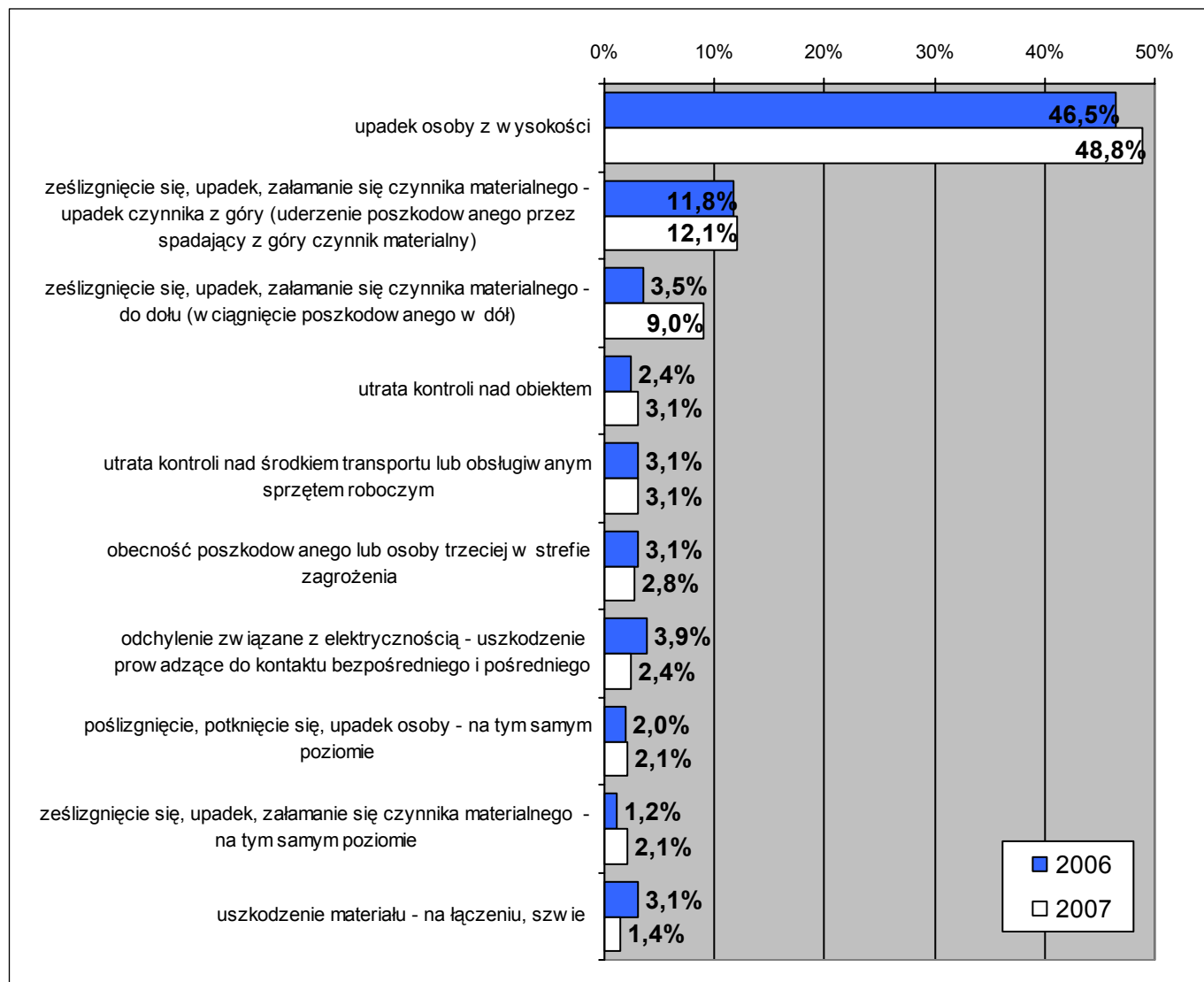
Rys. 6. Procesy pracy, przy których najczęściej dochodziło do wypadków (łącznie: indywidualnych i zbiorowych) zbadanych przez inspektorów w okresie 1.01.- 31.10.2006 i 2007 r.

Rys. 7. Czynności, przy których najczęściej dochodziło do wypadków objętych badaniem przez inspektorów w okresie 1.01. – 31.10.2006 i 2007 r.

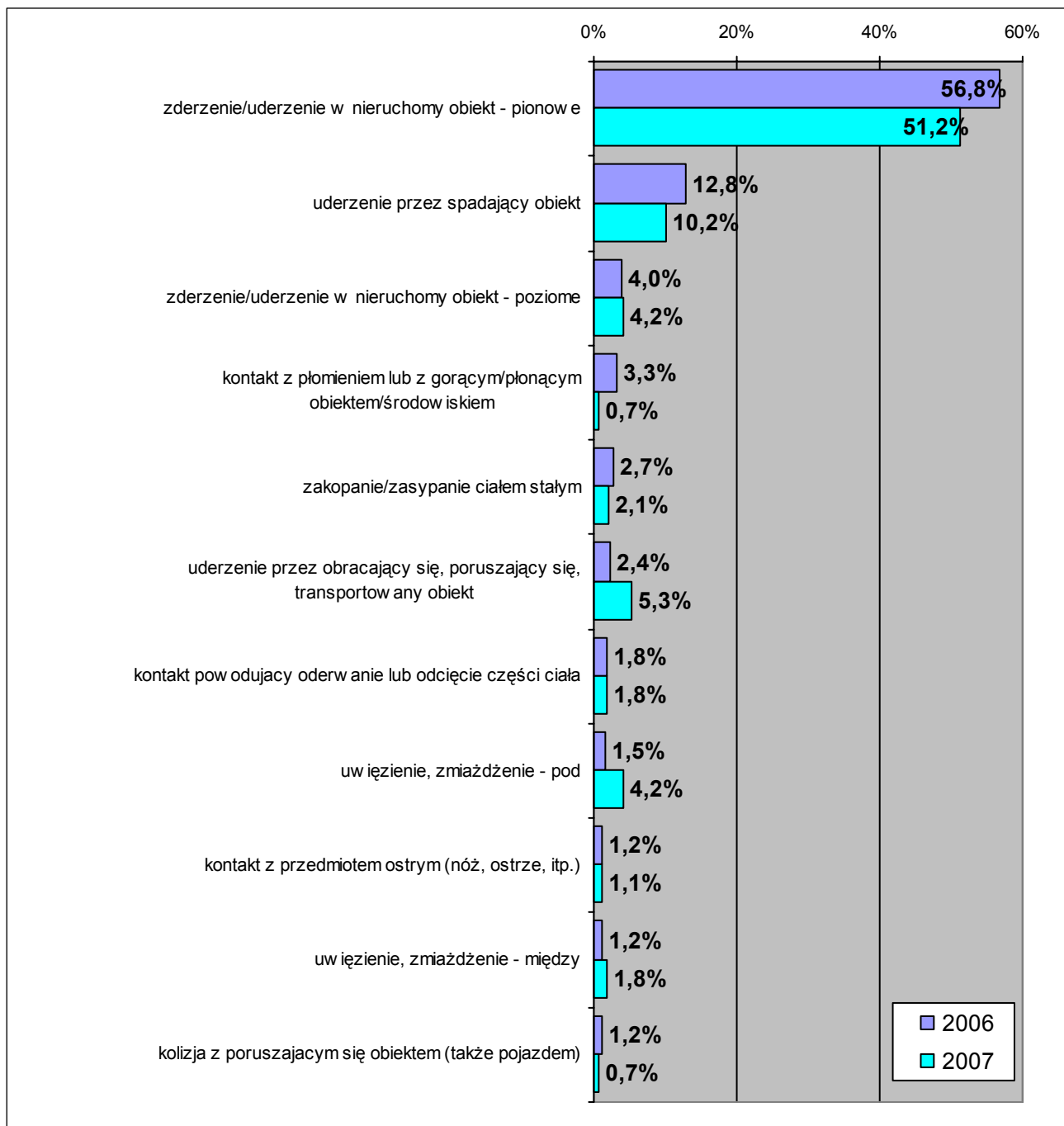
W ramach czynności związanych z badaniem wypadków inspektorzy pracy szczegółowo analizują elementy fazy wypadkowej, tj. wydarzenia będące odchyleniami od stanu normalnego i wydarzenia powodujące urazy (charakteryzujące sposób kontaktu człowieka z czynnikiem niebezpiecznym). Podejście to wynika z istoty działań prewencyjnych – zapobieganie wystąpieniu obu rodzajom wydarzeń fazy wypadkowej.

W okresie objętym analizą wśród wydarzeń będących odchyleniami od stanu normalnego dominowały: upadek z wysokości, uderzenie uszkodzonego przez spadający z góry czynnik, wciągnięcie uszkodzonego przez ześlizgujący się, upadający, załamujący się czynnik materialny (rys. 8).

Rys. 8. Struktura wydarzeń - odchylenia od stanu normalnego - w wypadkach zbadanych przez inspektorów w okresie 1.01. – 31.10.2006 i 2007 r.

W strukturze wydarzeń charakteryzujących rodzaj kontaktu z czynnikiem niebezpiecznym dominowały: uderzenia pionowe w nieruchome obiekty (wszelkiego rodzaju upadki, w tym z wysokości), uderzenia przez spadające obiekty – wskutek ześlizgnięcia się, upadku, załamania się czynników materialnych (spadające z góry elementy konstrukcji, materiały, narzędzia itp.) – rys. 9.

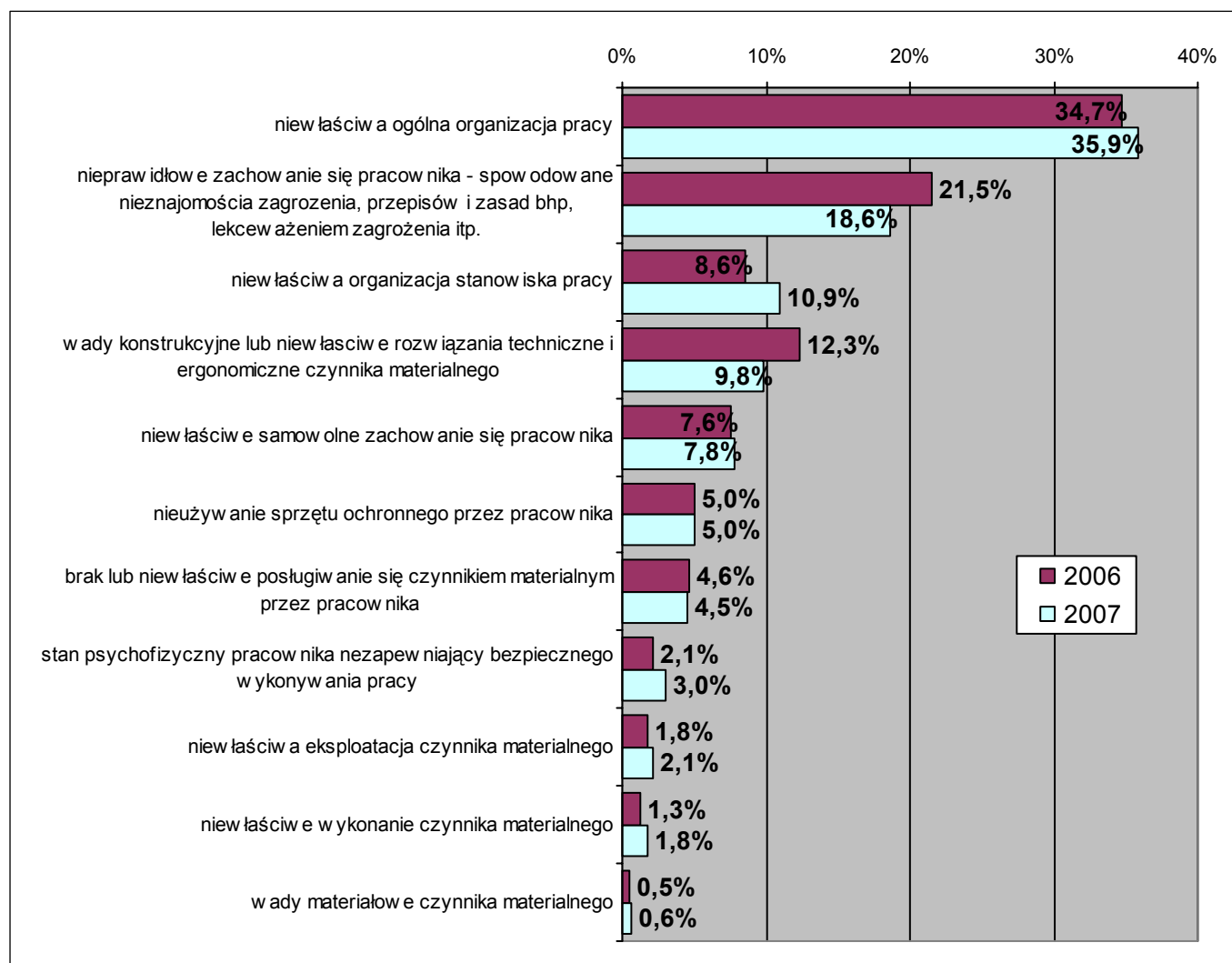
Rysunek 9. Poszkodowani w zbadanych przez inspektorów wypadkach w budownictwie w okresie 1.01. – 31.10.2006 i 2007 r. – wg rodzaju kontaktu z czynnikiem niebezpiecznym (wydarzenie powodujące uraz).

IV. Przyczyny wypadków

W ogólnej liczbie ujawnionych przyczyn wydarzeń będących odchyleniami od stanu normalnego dominowały przyczyny organizacyjne, których udział (dla wszystkich zbadanych wypadków) wynosił przeciętnie 48,8%. Przyczyny ludzkie, określane jako wynikające ze stanu psychofizycznego i zachowań człowieka, stanowiły 38,9%, a techniczne (związane ze stanem technicznym sprzętu roboczego i zastosowanych przy nim środków ochronnych) - 12,2%. Podobna struktura przyczyn występowała w analogicznym okresie 2006 r., a było to odpowiednio: 45,0%; 40,8% i 14,2%. Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło: ogólnej organizacji pracy - 35,9% (w 2006 r. – 34,7%), zachowania się pracowników – 18,6% (w 2006 r. – 21,5%) oraz niewłaściwej organizacji stanowiska pracy – 10,9% (w 2006 r. – 8,6%) – rys. 10.

W grupie przyczyn organizacyjnych dominowały: brak nadzoru nad pracownikami - 22,8% (w liczbie wszystkich ujawnionych przyczyn związanych z ogólną organizacją pracy), tolerowanie przez osoby kierujące pracownikami odstępstw od przepisów i zasad bezpieczeństwa pracy - 13,9% oraz dopuszczenie pracowników do wykonywania pracy bez lub po odbyciu niewłaściwego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy - 10,9%. Wśród przyczyn organizacyjnych, dotyczących konkretnych stanowisk pracy, zwracał uwagę niedostateczny stan wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej - 27,9% (w liczbie wszystkich ujawnionych przyczyn związanych ze stanowiskową organizacją pracy), a także nieodpowiednie przejścia i dojścia - 20,1%.

W grupie przyczyn „ludzkich”, dominowało „nieprawidłowe zachowanie się pracownika”, spowodowane m.in. lekceważeniem zagrożenia (ryzykanctwem) – 23,9% (w ogólnej liczbie „nieprawidłowych zachowań”), niedostateczną koncentracją uwagi na wykonywanej czynności - 22%, zaskoczeniem niespodziewanym zdarzeniem - 22,3%, a także nieznaną przyczyną zagrożenia oraz zasad i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy - 19,3%. Wśród przyczyn „ludzkich” zwracała uwagę również grupa przyczyn określanych jako „niewłaściwe, samowolne zachowanie się pracownika”, w tym przechodzenie, przebywanie w miejscach niedozwolonych; wejście, wjechanie na obszar zagrożony bez upewnienia się, że nie ma niebezpieczeństwa (łącznie w tej grupie przyczyn „ludzkich – 58,2%). Inspektorzy pracy ujawnili również, że często przyczyną wypadku było nieużywanie przez poszkodowanych środków ochrony indywidualnej (30% w grupie „nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika”).

Rys. 10. Struktura przyczyn wypadków przy pracy (wg grup) zbadanych przez inspektorów w okresie 1.01. – 31.10.2006 i 2007 r.

Przedstawione w niniejszym materiale dane odnoszą się do zdarzeń podlegających obowiązkowi zgłoszenia organom PIP, tj. wypadki śmiertelne, ciężkie i zbiorowe. Mogą one różnić się od odpowiednich danych zamieszczanych w publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego. Państwowa Inspekcja Pracy gromadzi we własnej bazie danych o wypadkach przy pracy wyłącznie informacje o zdarzeniach zbadanych w danym okresie. Mogą to być także urazy, które miały miejsce w poprzednich latach (okresach sprawozdawczych GUS), a dopiero w bieżącym roku zostały uznane za wypadki przy pracy. Inna niż w publikacjach GUS może być również ustalona przez PIP struktura przyczyn wypadków. Sytuacja to może być konsekwencją faktu, że w statystykach GUS występują przede wszystkim lżejsze indywidualne uszkodzenia ciała, podczas gdy inspektorzy zajmują się tymi kategoriami urazów przy okazji badania wypadków zbiorowych.